

# Meie teame lahendus

Eesti Keskerakonna valimisplatvorm Riigikogu IX koosseisu valimistel

## POLIITILINE MAASTIK SELGEMAKS!

EESTI KESKERAKONNA poliitika on inimkeskne/Meie poliitika eesmärgiks on võimaluste loomine eesti perekonnale/ning eri kutse-, rahvus- ja muudele rühmadele enesega toimetulekuks, inimväärseks eluks ja eneseteostuseks/ Kõigil inimestel peab olema võimalus end ja oma peret oma tööga elatada/ Ülal-pidamismentaliteet on meile võõras,/ kuid me peame aitama ka neid, kes on mingil põhjusel asetatud ebaõiglasele raskesse olukorda - noori peresid, lapsi, õpilasi, vanureid, puuetega inimesi/Meie rahvuslikku ühtekuuluvust ja riiklust ei ohusta mitte niivõrd välisvaenlane/ kui võrd ülisuureks paisunud erinevused mitmesuguste kutse-, huvi- ja vanuserühmade sissetulekute/ ning regioonide arenguvõimalustes/ Suurimaks probleemiks on sotsiaalne ebaõiglus/ solidaarsus-tunde puudumine kaasinimese suhtes/ mentaliteet, kus inimene on inimesele vaid konkurent parimate jahimaade hankimisel. / Keskerakond teab ja on valmis pakkuma sellele olukorrale lahendusi/ Sellest lähtudes anname ka hinnangu Eesti poliitilisele maastikule. /

Eesti käekäik sõltub sellest, kui küpsed ja vastutustundlikud on meie erakonnad/ Suure hulga pisiparteide ja sõpruskindade võitlus võimu eest koos katteta lubaduste ja ebaselgete eesmärkidega on muutumas üheks põhiliseks takistuseks teel arenenud riikide hulka/ Poliitiline reform on selgelt maha jäänud majandusreformist/ Eesti ühiskonna demokraatlikuks arenguks vajame tugevaid erakondi, millele on omane pikaajaline selge programm kõigis olulistest eluvaldkondades, selge ideoloogiline identiteet ja järjepidevus, suutlikkus moodustada valitsust ja oma programmi ellu viia/ Selliseid erakondi on Eestis hetkel kaks - Keskerakond ja Reformierakond. /

Eesti suuremad parteid on seitsme vabadusaasta jooksul võimul olnud. / Enamik erakondi peale Keskerakonna on oma poliitilist nägu korduvalt vahetanud/ Isamaaliit on nihkunud paremalt vasakule, Koonderakond vasakult paremale, Mõõdukad mitu korda mõlemas suunas/ Käesolevaks ajaks on Isamaaliidu, Mõõdukate, Eesti Maarahva Erakonna, Maaliidu, Pensionäride ja Perede Erakonna ja Koonderakonna poliitiline retoorika koondumas tsentrisse/ Enne valimisi räägivad nad sotsiaalsest turumajandusest, õiglusest, rahvusest ja solidaarsusest, pakkumata aga vahendeid, millega neid eesmärke saavutada. /

Valimisliitude peaideoloog Koonderakond on püüdnud võimul olla ilma järjekindla poliitilise platvormita/ Koonderakonda iseloomustab võitlus teatud tööstusringkondade huvide eest, käsutades sotsiaalse turumajanduse loosungit ja maaerakondade ning Pensionäride ja Perede Erakonna toetushääli parlamendis/ Koonderakond tahaks esindada samasugust poliitikat ja olla samadel positsioonidel nagu Reformierakond, aga häbeneb seda, sest tema valijate hääled tulevad teistelt ühiskonnagrupidelt/ Seega võime Koonderakonda nimetada ka häbelikuks Reformierakonnaks. /

Isamaaliit käitub reaalses poliitikas samuti kui Reformierakond, absolutiseerides üksikisikute omavahelist konkurentsi/ See on viinud kriisiolukorda maaelu, teravdanud sotsiaal- ja haridusprobleeme/ Rahvusriigi tegelik arendamine eeldab inimestevahelise solidaarsuse rõhutamist/ Üksteise abistamisele rajatud ideoloogiat/ tõelist isamaalist kasvatust/ Selleks pole Isamaaliit midagi teinud/ Isamaaliidu võitlus astmelise tulumaksu vastu näitab, et nad ei soovi tegelikult ellu viia oma väljakuulutatud poliitilisi eesmärke/ Me ei saa tõsiselt suhtuda Isamaaliidu valimiseelsetesse lubadustesse võidelda noorte perede ja hariduse eest/ Oma pikal võimuloleku ajal ei teinud nad selle heaks midagi, pigem süvendasid noorte perede ja koolide probleeme/ Isamaaliit soovib minna tulevikku, selg ees, tuletades poliitilisi otsuseid minevikust/ Isamaaliidu poolt rakendatud restitutsioonipoliitika ja sellest tulenev ebaõiglus on üks peamisi takistusi rahvusliku ühtekuuluvuse ning patriotismi arendamisel. /

Mõõdukatel puudub selgesti eristuv poliitiline selgroog/ Olupoliitikutena on nad vahetanud nii ideoloogiat, koostööpartnereid kui ka erakonna nime/ Tegemist on sõpruskonnale rajatud

000 201

003

706

201 000

705 706

004

706 301

503 006

006 000

000

000 202

000 305

000

202

000

000

000

000

000

000

000

000

000

000

000

000

000

000 003

000 000

000 000

000 000

000 000

000  
000 000

erakonnaga, kes pole suutnud ennast leida. / Mõõdukate piid näidata end koos võitu nautiva Euroopa sotsiaaldemokraatiaga tekitab poliitikasse tõsiselt suhtuvas erakonnas võõristust. / Me nõustume paljuski sellega, mida mõõdukad viimasel ajal propageerivad, kuid me ei saa nõustuda sellega, mida nad tegelikult teevad ja on teinud. /

000  
000 000  
000

**Rahvaerakonna** teke oli üllatuslik ja ebaloogiline. / Tekkis ju meil nii neli erakonda, kes samastasid end maarahva huvide kaitsmisega. / See kõneleb vaid koostöösoovi ja -võime puudumisest. / Rahvaerakonna näol oli tegemist maarahva hääli püüdva linnameeste erakonnaga, kelle tegelikud maapoliitilised püüdlused jäidki saladusse. /

000

Sotsiaaldemokraatidena esinenud Mõõdukate ja konservatiivseid vaateid propageerinud Rahvaerakonna ühinemine võimu saavutamise nimel tõestab ilmekalt nende erakondade selgrootust ja põhimõtete puudumist. /

000

**Maarahva Erakonna ning Pensionäride ja Perede Erakonna** püüdlused on Keskerakonnale üldjoontes vastuvõetavad, kuid nende erakondade tegevus on suunatud liialt üksikute eluvaldkondade häiresignaali võimendamisele. / Maaerakondadel ning Pensionäride ja Perede Liidul ei ole õnnestunud oma püüdlusi ellu viia ei koos Koond- ega Reformierakonnaga. /

000

000

705

000

**Vene erakonnad** on põhiliselt keskendunud kitsalt rahvusküsimuste lahendamisele. / Arvame, et poliitiline veelahje erakondade vahel ei pea kulgema rahvusliku kuuluvuse alusel. / Vene erakondadel seisab ees selgete poliitiliste eesmärkide ja vahendite väljatöötamine, mis arvestaks Eesti ühiskonna omapära. /

000

000

000

000

000

000

305

605 506

706 703

404 606

408 408

408 408

503

202

202

202

202

000

000

**Reformierakond** on Keskerakonna põhiline poliitiline oponent, kellega meil on väga paljudes küsimustes selge maailmavaateline vastasseis. / Reformierakond on tänaseni propageerinud äärmuslikku ja egoistlikku konkurentsi. / Esindades kitsast huvigrupi - kaubandus- ja panganduskapitali - on Reformierakonnast tegelikult saanud privilegeeritud huvide ohustavate reformide vastu võitlemise partei. / Oma senise edu võlgneb Reformierakond suuresti noorte naiivsele lootusele jõuda kiiresti ettevõtjate ja pankurite kõrgseltskonda. / Viimaste aastate majandus- ja panganduskriisid lubavad Reformierakonda nimetada Purunevate Lootuste Parteiks. / Selle võimalikult kure mõistmine on kasulik Eesti arengule. /

**Keskerakond** on veendunud, et ükski riik ei saa kaua toimida niivõrd tasakaalustamatult nagu praegune Eesti. / Meie ühiskonna peamised hädad - - kasvav kuritegevus, väike sündivus ja lühike eluiga, koolikohustuse mittetäitmine, lagunev maaelu ja põllumajandus - on ühekülgsed ja egoistlikule konkurentstile rajatud poliitika tagajärg, parempoolsuse lastehaigus. / Seetõttu rõhutab Keskerakond enam inimestevahelist solidaarsust ja koostööd ning inimeste huvides toimivat optimaalset riiki, mitte üksikisikute omavahelist võitlust ja minimaalset riiki. / Keskerakond taotleb optimaalset, kuritegevust ennetavat, noori peresid ja vanureid toetavat ning avaliku sektori konkurentsivõimet edendavat maksupoliitikat, mitte aga minimaalseid ja proportsionaalseid makse. / Me toetame poliitikat, mis on suunatud äärmuslikust liberalismist tekkinud ebaõigluse leevendamisele Eesti ühiskonnas. /

Keskerakonna algatusel on Eesti riik 1990ndatel aastatel teinud kaks olulist sammu poliitilise reformi teel - toetanud enam kui 1000-liikmeliste suurte erakondade teket ja loobunud valimisliitudest. / Keskerakonna üheks eesmärgiks on viia poliitiline reform pärast 1999. aasta Riigikogu valimisi lõpule, et ületada riigivõimu võõrandumine rahvast, tõsta erakondade vastutust ja suurendada osalusdemokraatiat ühiskonnas. /

Keskerakond on valmis ellu viima oma valijate tahet, võtma endale poliitilise vastutuse ning moodustama valitsuse. / Me oleme valmis konstruktiivseks koostööks kõigi Eesti erakondadega, kellel on olemas selgepiirilised poliitilised vaated ning kes toetavad ühiskonna tasakaalustatud arengut. /

## II

### EESTI HEAOLURIIGIKS ASTMELISE TULUMAKSUGA!

704

Astmeline tulumaks teenib Keskerakonna põhilise eesmärgi - tugeva ja suure keskklassi tekkimise - huve. Keskerakonna jaoks ei ole tulumaksu astmeliseks muutmise eesmärk omaette, kuid see on vältimatu vahend ühiskonna valuliste probleemide lahendamiseks teel heaoluriiki.

504

408

503

402 503

503

Keskerakonna poolt pakutava astmelise tulumaksusüsteemi puhul üldine maksukoormus ei tõuse. Me oleme jõukuse poolt, aga me taotleme maksukoormuse õiglasemat ja ühtlasemat jaotumist. Tulumaksu astmeliseks muutmise vähendab osaliselt ka väiksema sissetulekuga inimestele ühetaolise käibemaksu tõttu langevat maksukoormust. Samuti arvestab astmeline tulumaks inimeste maksevõimet, s.t. võtab arvesse mitte üksnes makstava maksu suurust, vaid ka seda, mis inimesele pärast maksude tasumist alles jääb.

606 606

Tulumaksusüsteem, mille puhul suurema sissetulekuga inimesed loovutavad maksudena oma sissetulekust suhteliselt suurema osa, eeldab suuremat ühtekuuluvustunnet eesti inimeste vahel. Keskerakonna veendumuse kohaselt on see saavutatav ja Eesti ühiskonnale vajalik.

#### 1. ELU TURVALISEKS!

000

408

606

704

704

605

408 605

605

1.1. Eesti ühiskonna valusaimaks probleemiks on vaesumine ja toimetulematus igapäevase eluga. Üheks abinõuks, mis leevendab varanduslikke erinevusi, on üksikisiku tulumaksusüsteemi muutmise astmeliseks. Sellega väheneb ülemäärane varanduslik kihistumine, mida praegune ühetaoline tulumaksuskeem süvendab. Vaesumise pidurdamine teenib laialdase keskklassi tekkimise huve.

1.2. Suure keskklassi teke vähendab kuritegevust. Ulatuslik varanduslik diferentseerumine on kuritegevust taganttõukavaks jõuks. Seda diferentseerumist ei ole võimalik peatada ilma astmelise tulumaksuta. Lokkav kuritegevus on üha suurenevaks koormaks riigi eelarvele. Oleme jõudnud olukorda, kus riik ei suuda kindlustada inimeste elementaarset turvalisust ning väike grupp ülirikkaid loob oma isikliku ja varalise julgeoleku tagamiseks sisuliselt eraarmeeid.

504

408

606

408

402 704

410

605 605

704 606

402 201

504 504

1.3. Suur osa Eesti töötavast elanikkonnast ei ole võimeline oma palgast peret ülal pidama ning on sunnitud toetuma riigi pakutavale sotsiaalarahale. Astmelise tulumaksu rakendamisel väheneb väikesepalgaliste inimeste maksukoormus. See võimaldab neil ülalpeetavatest muutuda iseendaga toime tulevateks ühiskonnaliikmeteks ja tõsta nende eneseväarikust.

1.4. Tulumaksusüsteemi astmeliseks muutmisel kasvab inimeste töömotivatsioon. Sest enamik palgatöötajaid saab siis kätte suurema osa oma väljateenitud töötasust. Töömotivatsiooni tõus toob kaasa töö suurema efektiivsuse.

1.5. Kuritegevuse vähenemine, turvatunde kasv ning enamiku inimeste elatamine oma tööst, mitte aga abirahast, loob eeldused abituse vähenemiseks ja inimeste suuremaks rahuloluks, mis on eelduseks inimeste lojaalsusele riigi suhtes.

1.6. Inimeste paranenud elustandardi ning suurenenud turvatunde tulemusena paraneb rahva füüsiline ja vaimne tervis. Ainult stabiilses ühiskonnas, kus kõigile on loodud eeldused enesega toimetulekuks, saavad kasvada terved kodanikud.

#### 2. VÄHEM BÜROKRAATIAT!

2.1. Üha kasvav bürokraatia on suureks koormaks Eesti riigieelarvele. Keskerakonna eesmärgiks on muuta riigi funktsioneerimine tõhusamaks. Olukord, kus riik ühe käega võtab raha maksudena inimeste taskust ning teisega jagab seda abirahadena tagasi, on ebanormaalne. Astmelise tulumaksu kasutuselevõtt vähendab mõttetut ümberjagamist. Ümberjaotamise vähendamiseks kaasneb kokkuhoid vabaneva bürokraatiaaparaadi arvelt. Vabanevat ressursi on võimalik suunata sinna, kus seda tõesti vajatakse, muutes nii tõhusamaks riigi sotsiaalpoliitika tervikuna.

2.2. Mitmed tsiviilühiskonna jaoks olulised elualad on praegu Eestis tugevasti alatasustatud. Astmelise tulumaksu kehtestamine toob kaasa kõigi sotsiaalsfääri töötajate, haridus- ja tervishoiutöötajate, kultuuritöötajate ja maatöötajate realsissetuleku tõusu, muutes nendes valdkondades tehtava töö senisest tõhusamaks.

305

305

305 408

303

504

202

408

408  
401  
701  
403  
402 703  
403  
403  
305  
301  
301  
301 301  
301  
107  
107

### 3. ROHKEM ETTEVÕTLUST JA STABIILSUST!

- 3.1. Astmelise tulumaksu rakendamine elavdab Eesti majandust, kuna investeerimis- võimelisemal elanikkonna osal väheneb motivatsioon ületarbimiseks ning kasvab huvi oma tulusid investeerida. Ületarbimise vähenemine ja investeringute kasv loob uusi töökohti ja on edasise majandusarengu võtmeküsimuseks.
- 3.2. Astmeline tulumaks loob paremad tingimused väikeettevõtluse arenguks ja elukvaliteedi paranemiseks maal, kuna maatöötajate ostujõud kasvab. Suurem osa maatöötajad on praegu väikese sissetulekuga inimesed, kelle maksukoormus astmelise tulumaksusüsteemi puhul väheneb.
- 3.3. Paraneb väga paljude inimeste ostuvõime. Väikese ja keskmise sissetulekuga inimeste suurenenud sissetulekud ei lähe ületarbimiseks, vaid eelkõige esmatarbekaupade ja -teenuste ostmiseks. Selline tarbimine toimub erinevalt ülikaste ületarbimisest peaaegu eranditult Eestis, seega suureneb käibemaksu laekumine riigieelarvesse.
- 3.4. Koos üksikisiku tulumaksusüsteemi astmeliseks muutmisega taotleb Keskerakond kohalike omavalitsuste eelarvete finantseerimise korra muutmist. See tähendab kohalike omavalitsuste rahastamist riigieelarvest põhiliselt pearaha põhimõttel, millele lisaks saab iga omavalitsus eelarve lisatuluna kohalikest maksudest laekuvad tulud ning sõltuvalt regionaalsetest iseärasustest teatud protsendi üksikisiku tulumaksust. Selline kohalike eelarvete finantseerimise kord suurendab omavalitsuste eelarvelist stabiilsust ja aitab tulevikus leevendada Võhma- ja Oru-taoliste monofunktsionaalsete omavalitsusüksuste majanduskrahhe.
- 3.5. Astmelise tulumaksu kehtestamine tähendab Eesti jaoks lähenemist Euroopa riikide maksupoliitikale. See kiirendab Eesti liitumist rahvusvaheliste majandusstruktuuridega ning võimaldab Eesti ettevõtjatel ja töötajatel käsutada Euroopas kaupade, teenuste ja tööjõu vabast liikumisest tulenevaid eeliseid.

## III

### EESTI TASAKAALUSTATUD ARENG

#### 1. PERESOBRALIK EESTI

Eesti rahvuse kestmine on ohus. Enim tähelepanu on pööratud majandusele, inimest on enamasti käsitletud kui majandusarengu vahendit. Meie elu tunnusjooneks on rahvastiku sotsiaalse arengu ning majandusarengu tasakaalustamatus. Ühiskonna arengu keskmes peab seisma inimene, perekond, rahvus. Sealjuures ei tohi praeguse põlvkonna tegevus vähendada tulevaste põlvkondade valikuvõimalusi. Alates 1991. aastast on iive Eestis olnud negatiivne. Eesti peres, kus praegu on valdavalt vaid üks laps, peab olema vähemalt kolm last. Rahvastiku demograafiline olukord sõltub aga riigi perepoliitikast. Eesti demograafilise olukorra parandamiseks taotleb KESKERAKOND:

- 1.1. noore pere riiklikult finantseeritavat toetusprogrammi oma kõdu loomiseks;
- 1.2. lapsehoolduspuhkusel viibiva vanema toetuse suurendamist 50 protsendi;
- 1.3. kuni kahe aasta vanuse lapse hooldustoetuse võrdsustamist kuni kolmeaastase lapse hooldustoetusega;
- 1.4. emade ja laste tervishoiuprogrammide eelisrahastamist;
- 1.5. ühele kolme või enama lapse vanemaist laste kasvatamise võrdsustamist töötamisega kuni lapsed lõpetavad algkooli makstes kasvatustoetust alampalga ulatuses;
- 1.6. kõigile algkoolis õppivaile lastele koolilõuna tagamist;
- 1.7. õpilaste ja üliõpilaste koolitranspordi kulude oluliselt suuremat käimist riigieelarvest.

#### 2. HARITUD EESTI

Eesti hariduse hetkeolukorra murettekitavamateks probleemideks on koolikohustuse mittetäitmine, õpilaste suur väljalangevus koolisüsteemist, kutsehariduse alaväärtustamine ning pedagoogide töö alatasustamine. Eesti hariduse edendamiseks taotleb KESKERAKOND:

- 2.1. 6-18- aastaste laste ja noorte sajabrotsendiline haridushõive tagamine üldharidus- või kutseõppeasutustes, üldise koolikohustuse kehtestamist 18. eluaastani;
- 2.2. haridussüsteemi tasakaalustamist kutsehariduse osakaalu suurendamisega kõigil haridustasanditel, sealhulgas kõrghariduses;

601  
000  
000  
603 706  
000  
603  
603  
605  
402 706  
706  
504  
402 701  
506  
506  
506 506  
411 506  
506  
411

- 2.3. erineva tasemega õppekavade sisseviimist üldhariduskoolides, millega kaasneb põhikooli ja gümnaasiumi diferentseerimine;
- 2.4. integreeritud õppeasutuste (üld-, kutse-, hälvik-, täiendusõpe jne.) loomist, lähtudes regionaalsest otstarbekusest;
- 2.5. eesti keele ja rahvuskultuuri säilimise ning efektiivse integratsioonipoliitika huvides loobumist venekeelse gümnaasiumihariduse kaotamise kavast, tagades eesti keele omandamise venekeelses gümnaasiumis/keskkoolis;
- 2.6. ülikooli astumise nõuetest lähtuvate gümnaasiumi/keskkooli riigieksamite vabatahtlikuks muutmist põhimõttel, et õpilased, kes ei soovi jätkata õpinguid ülikoolis, saavad sooritada koolieksami;
- 2.7. koolivõrgu reorganiseerimist, võttes põhikriteeriumiks lapse edasi-tagasi koolitee pikkuse, mis ei tohi ületada kaht tundi;
- 2.8. riikliku tellimuse määratlemise mehhanismide väljatöötamist kõrghariduse jaoks lähtudes ühiskonna arenguvajadustest;
- 2.9. lisatasu kehtestamist pedagoogilise staaži eest vähemalt 15% astmepalgast;
- 2.10. pedagoogi teenistusseaduse lõpuleviimist, mis määratleb pedagoogi ülesanded ja sotsiaalsed garantiid;
- 2.11. lasteaiakasvataja töö väärtustamist võrdselt üldhariduskooli pedagoogi tööga;
- 2.12. eesti arenguhuvidest lähtuva teaduspoliitika väljatöötamist valitsuse ja teadusringkondade poolt.

### 3. TURVALINE EESTI

Kasvav kuritegevus ja ühiskonna üldise turvatunde langus on üheks peamiseks põhjuseks, mis pidurdab riigi ja rahva heaolu kasvu. Korruptsioon ja majanduskuriteod on muutunud ohtlikuks riigi alustagedele. Lisaks raskete isiku- ja varavastaste kuritegude hirmutavalt kõrgele tasemele on tõsiseks probleemiks muutunud narkokuriteod. Seetõttu näeme vajadust muuta võitlus kuritegevusega üheks riigi poliitika prioriteediks. Kuritegevuse piiramiseks ja turvatunde tagamiseks taotleb KESKERAKOND:

- 3.1. kuritegevusega võitlemise riikliku programmi loomist;
- 3.2. Kõrgema Justiitsnõukogu loomist, et tagada õigusloome professionaalsus ja läbi-  
paistvus ning õigussüsteemi koordineeritud ja tasakaalustatud areng;
- 3.3. munitsipaalpolitsei loomist, et kaasata kohalikud omavalitsused korrakaitsealasesse tegevusse;
- 3.4. senise põhjendamatu leebe karistuspoliitika muutmist, et tagada korduvalt või raskeid kuritegusid toime pannud isikute võimalikult pikaajaline isoleerimine ühiskonnast;
- 3.5. põhiseaduse muutmist, mis võimaldaks narkootikumide vahendajate, korruptantide ja altkäemaksuvõtjate vara konfiskeerimist lisakaristusena;
- 3.6. kohtunike, prokuröride ja politseinike täiendusõppesüsteemi tugevdamist ning Politsei Juhtimise Akadeemia loomist;
- 3.7. taassotsialiseerumiskeskuste ning kuriteoohvrite abistamise teenistuste loomist;
- 3.8. kulude kontrolli süsteemi loomist, mis tagaks, et kõik üle 100 000-kroonise ostu sooritanud või teenuse tellinud isikud esitavad deklaratsiooni raha päritolu kohta;
- 3.9. Kuritegevuse prognoosimise ja analüüsimisega tegeleva instituudi loomist.

### 4. TERVE JA HOOLIV EESTI

Tervishoiupoliitika aluseks peab olema terviseedendus, haiguste ärahoidmine/tervisliku töö- ja elukeskkonna tagamine, konservatiivne tervishoid ja läbimõtle matute reformide vältimine. Oluline on tervishoiu ühtlane territoriaalne jaotumine ja kättesaadavus nii keskustes kui ka äärealadel. Hoolekandepoliitika eesmärgiks on oma eluga toimetulev inimene. Vanadus või haigus ei tohi põhjustada elukvaliteedi halvenemist ega ühiskonnaelust aktiivse osavõtu langust. Eesti tervishoiu ja sotsiaalhooliduse edendamiseks taotleb KESKERAKOND:

- 4.1. arsti ja patsiendi õiguste määratlemist õigusaktidega;
- 4.2. riiklikult rahastatavate programmide loomist narkopreventsiooniks ja võitluseks tuberkuloosiga;
- 4.3. õenduse arendamist, jõudmaks arsti-õe suhtarvuni 1/3;
- 4.4. lasteaegade ja koolide tervisearendamisprogrammide rahastamist;

506  
506  
604  
807  
506  
506  
506  
506  
506  
506  
704  
704  
411  
605  
304  
605  
605  
605  
305  
605  
605  
605  
303  
605  
605  
605  
304 304  
304 304  
304 304  
304 704  
304  
404  
704  
504

504 4.5. raviteenuste kvaliteedikontrolli ja haigekassade tegevuse järelevalvesüsteemi loomist ja rakendamist; /

504 4.6. ravi võimalust päevastatsionaaris alternatiivina kallile ja sageli ebaotstarbekale haiglakesksele ravile; /

504 4.7. tervishoiuasutuste (haiglate ja polikliinikute) remondi- ja renoveerimiskulude tagamist omaniku poolt; /

402 503 4.8. toimetulekutoetuste õiglasemaks muutmist, lähtudes regioonide tegelikest vajadustest; /

504 4.9. koduhooldeteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamist; /

504 4.10. sotsiaalkindlustuse, seahulgas pensionikindlustuse korraldamist avalik-õigusliku institutsiooni kaudu; /

504 4.11. riikliku pensionikindlustuse rajamist solidaarsuspõhimõttel; /

504 4.12. senise töötasu arvestamist pensioni puhul, olenemata pensionile mineku aastast; /

201 4.13. kodanikualgatusel põhineva tarbijakaitseliikumise toetamist, et kaitsta tarbija õigusi kvaliteetsel kaubal ja teenusel; /

606 4.14. üürnike ja omanike probleemide kiiremat ja õiglasemat lahendamist munitsipaal-elamufondi loomise kaudu, investeerides selleks igal aastal riigieelarvest vähemalt 300 miljonit krooni. /

## 5. SALLIV EESTI

607 Eesti ühiskonna arengu eelduseks on siin elavate muust rahvusest inimeste integreerumine Eesti ühiskonda. See saab toimuda vaid eesti keele ja kultuuri alusel ning lähtudes põhimõttest, et kõik teised rahvuskultuurid rikastavad Eesti omapära ja kultuurikeskkonda. / Rahvusvähemuste integreerimiseks eesti ühiskonda taotleb Keskerakond:

607 5.1. integratsioonipoliitika suunamist eelkõige noortele, toetades riiklikult senisest aktiivsemalt eesti keele õpetamist lasteaedades, koolides ja huviringides; /

2023 5.2. kodakondsusnõuete lihtsustamist sellele osale muulaste vanemast generatsioonist, kes on oma tegevusega tõestanud lojaalsust Eesti Vabariigile. /

## 6. TÖÖTAV EESTI

701 Olukord Eesti tööturul on pingestunud. Riigi tööhõivepoliitika põhisuunaks tööpuudusega seonduvate probleemide lahendamisel ei saa olla ainult abirahade väljamaksmine ja võitlus selle suurendamise eest, vaid peab olema tööhõive struktuuri suunamine ja tööhõivet soodustava regionaalpoliitika elluviimine. Aktiivse tööpoliitika edendamiseks taotleb KESKERAKOND:

701 6.1. maksusüsteemi kaudu uute töökohtade loomise soodustamist; /

403 6.2. igal aastal vähemalt 50 miljoni krooni eraldamist riigieelarvest regionaalprogrammidele sooduslaenu näol väikeettevõtluse arendamiseks väikelinnades, asulates ja maa- piirkondades; /

402 6.3. ettevõtjatele maksusoodustuste kehtestamist, puuetega inimestele ja teistele väiksema konkurentsivõimega isikutele töökohtade loomist; /

705 6.4. tööhõivega tegelevate ametkondade ja kohalike omavalitsuste koostöö tõhustamist täiendus- ja ümberõppe korraldamisel; /

701 6.5. töötuskindlustusseaduse vastuvõtmist; /

701 6.6. riikliku palgapoliitika, sealhulgas kohalike omavalitsuste palgasüsteemi korrastamist; /

701 6.7. avaliku halduse töötajate ja riigi omanduses olevate äriühingute töötajate palkade avalikustamist; /

202 6.8. vajadusel õiguslikku sekkumist, et tagada naistele meestega võrdse töö eest võrdne palk.

## 7. ISE MAJANDAV EESTI

704 Majanduspoliitika eesmärgiks on kaasa aidata tugeva, laiaulatusliku keskklassi tekkele/kes 202 suudaks demokraatliku riigi valitsemisel kaasa rääkida/ ise ennast ja oma perekonda ülal pidada ja oma lapsi koolitada. /

603 506 Pikaajaline majandusstrateegia, eriti energeetikas ja metsamajanduses, peab rajanema 408 000 säästva arengu põhimõtetel ja taastuvate loodusvarade käsutamisel. Eesti on mereriik. Peame vajalikuks töötada kiiresti välja Eesti merendust, mereharidust ja merenduslase ettevõtluse arengut soodustavad õigusaktid. Eesti majanduse edendamiseks taotleb KESKERAKOND:

401

- 1400  
503  
601  
403  
404  
401  
402  
408  
701  
404  
402
- 7.1. astmelise tulumaksu rakendamist hiljemalt 2000. aastal, vältimaks jätkuvat majanduslikku kihistumist ühiskonnas koos sellest tuleneva majanduslanguse jätkumise ja kuritegevuse kasvuga; /  
7.2. väikeettevõtjate ja rahvusvahelistele turgudele konkurentsivõimelist toodangut valmistavatele ettevõtetele ekspordi krediteerimise mehhanismide loomist riigi poolt, et aidata neil pääseda välisturgudele;  
7.3. reaalse kontrolli kehtestamist monopoolsete ettevõtete üle, takistamaks neil käituda ebaeetiliselt, konkurente hävitades või hindu dikteerides;  
7.4. eestimaistele tootjatele investeerimise soodustingimuste kehtestamist kogu riigi territooriumil;  
7.5. käibemaksu diferentseerimist, alandades oluliste Eestis toodetavate tarbekaupade (nt piim, leib, vesi, soojus jms.) käibemaksu praeguselt 18 protsendilt 5-6 protsendini kooskõlas Euroopa tavadega;  
7.6. majanduslike stimulatsioonimehhanismide loomist töökohtade loomiseks;  
7.7. offshore-firmade piiramist ja maksustamist;  
7.8. ekspordisoodustuste kehtestamist suure lisaväärtusega toodangule, et soodustada kodumaist ümbertöötlevat tööstust ja piirata toorme väljavedu.

### 8. ÄÄREMAADETA EESTI

Me tunnustame põllumajandust kui Eesti riigile nii rahvus- kui ka majanduspoliitiliselt olulist majandusharu/Regionaalarengu- ja maapoliitika peavad lähtuma põhimõttest, et maa on tootmisvahend, mis peab olema tootjate käes ja käsutada/Maapoliitika eesmärgiks ei ole üksnes põllumajanduse edendamine/vaid eeskätt oma rahva varustamine põllumajandustoodanguga/Maaelu ja regionaalarengu edendamiseks taotleb

#### KESKERAKOND:

- 8.1. Euroopa Liidu ühtse põllumajanduspoliitika (CAP) põhimõtete rakendamist Eestis, sealhulgas: /  
8.1.1. interventsioonisüsteemi loomist; /  
8.1.2. taotlushindade süsteemi loomist; /  
8.1.3. impordi tollide ja eksporditoetuste ning tootmiskvootide rakendamist; /  
8.2. regionaalpoliitiliste eluviisitoetuste süsteemi loomist;  
8.3. maa kui tootmisvahendi ostu- ja pikaajalise rentimise eelisõiguse andmist Eesti Vabariigi kodanikele talunikele ja põllumajandusettevõtjatele;  
8.4. riigieelarvest igal aastal vähemalt 100 miljoni krooni eraldamist infrastruktuuride arendamiseks maal lisaks praegustele investeeringutele;  
8.5. riiklike investeerimistoetuste võimaldamist 25 protsendi ulatuses põllumajandusettevõtjatele tehnoloogia ja põhivahendite efektiivistamiseks;  
8.6. Ühistegevuse toetamist riigieelarvest.

9.4. jõupingutuste jätkamist poliitiliste suhete normaliseerimiseks Venemaaga, et tagada vastastikku kasulik koostöö erinevates eluvaldkondades/avada Venemaa turg Eesti kaupadele / ja toetada demokratiseerimisprotsessi jätkumist Venemaal.

### 10. TRADISTIOONE AUSTAV EESTI

Me tahame püsima jääda eestlastena/austades samas kõigi teiste rahvaste traditsioone ja kombeid/Meie kultuuripoliitika eesmärgiks peab olema rahvusliku ja professionaalse kultuuri kättesaadavus kõigile/Eesti kultuuri arendamiseks taotleb KESKERAKOND:

- 10.1. väärt-, õppe- ja teaduskirjanduse vabastamist käibemaksust; /  
10.2. kohustusliku professionaalse korrektuuri rakendamist kõigis eestikeelsetes litsentseeritud väljaannetes; /  
10.3. kunstmuuseumi ehituse alustamist; /  
10.4. kontserdi- ja teatripiletite senisest suuremat doteerimist süvakultuuri vallas;/  
10.5. väljaspool kodumaad elavate eestlaste riiklikku toetamist./

### MEIE TEAME LAHENDUSI! VALI ÕIGED LAHENDUSED!

#### 9. KOOSTÖÖVALMIS EESTI

Eesti vajab aktiivset ja tulevikku suunatud välispoliitikat/Välispoliitiline ja julgeolekualane koostöö peab olema tasakaalustatud ja tuginema realiteetidele/Kindlaimaks garantiiks Eesti

107  
102

101  
100  
202  
100  
101

riigi julgeolekule on koostöö kõigi meie naabritega, Eesti välis- ja julgeolekupoliitiliste huvide kaitseks taotleb KESKERAKOND:

- 9.1. aktiivsete liitumisläbirääkimiste jätkamist Euroopa Liiduga, teades, et lõpliku otsuse liitumise kohta teeb eesti rahvas;
- 9.2. senisest intensiivsema selgitustöö korraldamist, tutvustamaks elanikkonnale Euroopa Liiduga ühinemise plusse ja miinuseid;
- 9.3. koostöö arendamist võrdselt Põhja- ja Baltimaadega;

**VALI KESKERAKOND!**